

ADRIATIC METALS PLC
PROJEKAT VAREŠ
PLAN UPRAVLJANJA OPASNIM MATERIJALIMA
AUGUST 2022

UVOD

1.0	Svrha i obim	1
2.0	Zakonodavni zahtjevi i standardi.....	3
2.1	Posebni uslovi dozvola koji se primjenjuju na projekat	3
2.2	Zakonska regulativa	4
2.3	Međunarodni zahtjevi	4
3.0	Uloge i odgovornosti	5
4.0	Plan upravljanja opasnim materijalima	6
4.1	Opasne materije i opasni materijali.....	6
4.2	Implementacija	10
5.0	Monitoring i izvještavanje	11
6.0	Trening.....	11
7.0	Pregled i ažuriranje.....	11

PLAN UPRAVLJANJA OPASNIM MATERIJALIMA

Ovaj dokument je razvijen/revidiran kako je dolje naznačeno i opisan u revizijskom zapisu na sljedećoj stranici. Molimo vas da uništite sve prethodne revizije.

Verzija	Datum	Autori	Pregledano	Stranice
1.0	August 2021	Vildana Mahmutović	Kate Harcourt	11
2.0	August 2022	Antonio Zahirović	Vildana Mahmutović	12

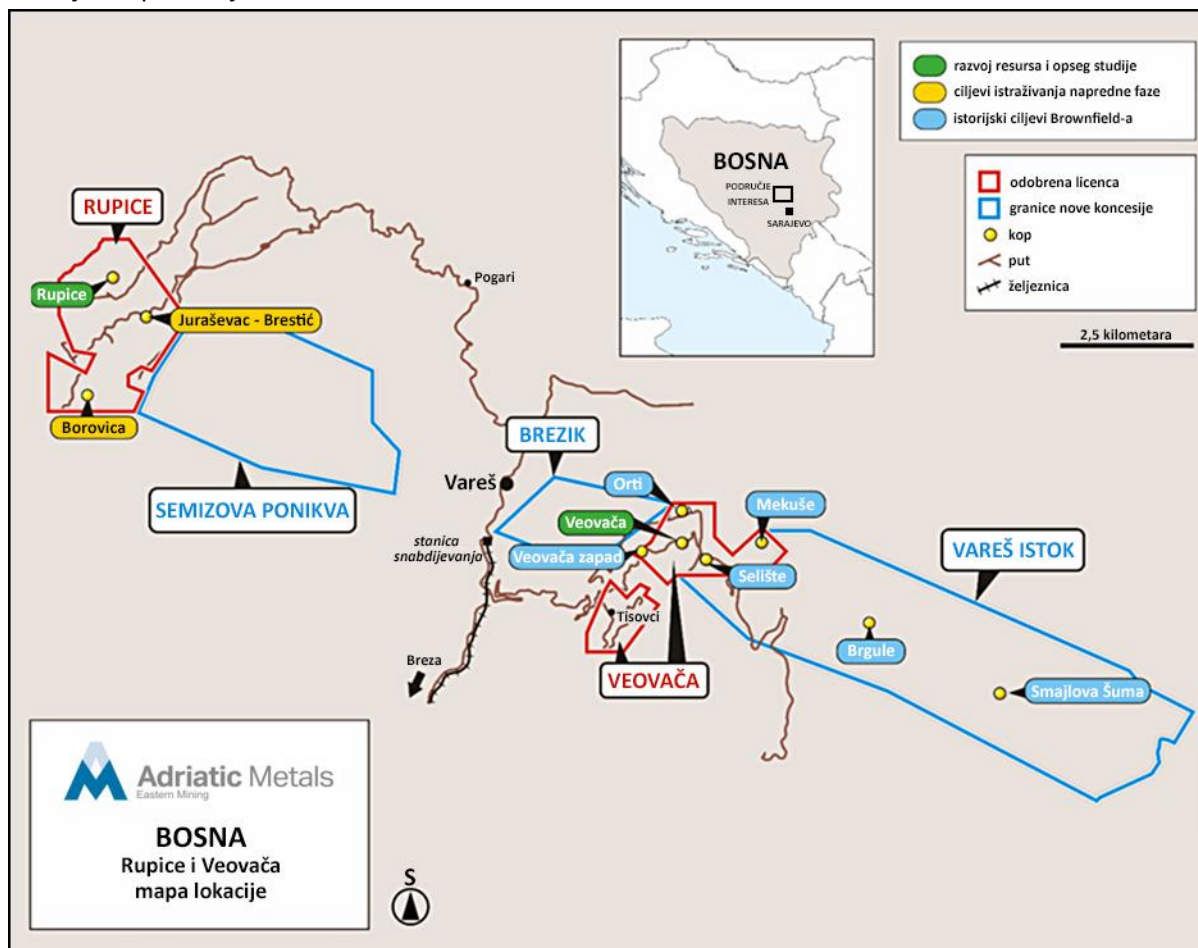
Revizija	Status	Datum	Detalji o ažuriranju/izmjenama
2.0	2.2 Zakonska regulativa	13.10.2022.	Zakon o upravljanju otpadom ("Službene novine FBiH", broj: 33/03, 72/09 i 92/17)
2.0	4.0 Plan upravljanja opasnim materijalima	13.10.2022.	Većina materijala će se potrošiti na licu mjesta, ali neke materijale je potrebno odložiti nakon upotrebe (otpadna ulja, hidraulična tečnost, baterije).
2.0	4.1. Opasne materije i opasni materijali, Transport	13.10.2022.	Ove naljepnice sadržavat će sve potrebne informacije za sigurno rukovanje i prijenos opasnih materijala, rizike koje predstavljaju, SDS i informacije o hitnim slučajevima
2.0	4.1. Opasne materije i opasni materijali, Transport, Radnje koje treba izbjegavati, kontrolisati i ublažavati	13.10.2022.	Inventar će popisati sve materijale na radilištu i njihove lokacije i uključivat će sve informacije o proizvodima kako bi se osiguralo da svi zaposlenici na Projektu imaju sve potrebne podatke za njihov siguran transport, skladištenje, rukovanje, upotrebu i odlaganje, uključujući izložene rizike i zahtjeve za ličnu zaštitnu opremu.
2.0	4.2 Implementacija	13.10.2022.	Skladištenje opasnih materijala bit će projektirano kao nepropusno, sigurno i odgovarajuće
2.0	4.2 Implementacija	13.10.2022.	Skladišta hemikalija bit će označena kao nepušačka i skladištena dalje od hrane; implementirati će se zabrana jela i pića u skladištu i njegovoj blizini

IZDAJE SE ZA: Dizajn Izgradnja Operacije Ostalo _____

UVOD

1.0 Svrha i obim

Eastern Mining d.o.o. je u vlasništvu i pod upravljanjem Adriatic Metals PLC i nalazi se u Bosni i Hercegovini (BiH). Eastern Mining d.o.o. je nosilac koncesije za istraživanje i eksploataciju u Varešu (BiH). Od 2017. godine Adriatic Metals vrši istraživanja na nekoliko lokaliteta u općini Vareš, prvi put nakon osamdesetih godina prošlog vijeka. Fokus kompanije je istraživanje minerala koji imaju potencijal za rast kompanije. Krajnji cilj je oživljavanje rudarske industrije na području općine Vareš, eksploatacijom novih i postojećih nalazišta rude. Novi potencijali identifikovani su na Rupicama, gdje su već ranije vršena istraživanja i eksploatacija olova, cinka i barita. Depoziti su dodatno prošireni te podvrgnuti opsežnim istraživanjima i sadrže značajne količine olova, cinka, srebra, zlata, bakra i barita. Projekat Vareš je polimetalični rudnik i privukao je ugledne strane investitore u BiH. Na mnogo načina, ovaj istraživački projekat je jedinstven u poslijeratnoj BiH, kako u pogledu veličine investicije, tako i po razvojnom potencijalu.

Prikaz 1.1. Karta koja pokazuje lokaciju Projekta Vareš

Cilj Plana upravljanja opasnim materijalima je zaštita svih zaposlenika i članova zajednice od izloženosti materijalima koji mogu naštetiti njihovom zdravlju i sprječavanje izlijevanja opasnih materija u okoliš. Sve komponente okoliša (zrak, tlo, voda) moraju biti zaštićene od neželjenih štetnih utjecaja opasnih materijala na funkciju ekosistema.

Najvažniji ciljevi ovog plana su:

- Poštivanje državnih i međunarodnih zahtjeva i dobre prakse
- Smanjenje upotrebe opasnih materijala gdje je to moguće
- Izbjegavanje upotrebe hemikalija i opasnih materijala koji su predmet međunarodnih zabrana ili postepenih ukidanja (na primjer, materije koje oštećuju ozonski omotač)
- Korištenje zamjena za opasne materijale s manje otrovnim materijalima gdje je to izvedivo
- Sprječavanje ispuštanje opasnih materijala u okoliš kao rezultat njihovog transporta, skladištenja, rukovanja, upotrebe ili odlaganja
- Procijena i smanjenje opasnosti i rizika po zdravlje ljudi i okoliš povezane s transportom, rukovanjem, skladištenjem, upotrebom i odlaganjem opasnih materijala
- Izrada planova za hitne slučajeve u slučaju izlijevanja opasnih materijala koji predstavljaju opasnost po zdravlje ljudi i okoliš

Plan je u skladu sa zakonskom regulativom BiH i zahtjevima međunarodnih finansijskih institucija (npr. IFC Provedbeni zahtjevi, zahtjevi EBRD-a). Ovaj plan je živi dokument, a odgovornosti, procedure i mjere usklađenosti treba ažurirati prema potrebi.

2.0 Zakonodavni zahtjevi i standardi

Eastern Mining namjerava implementirati prakse u skladu s međunarodnom praksom pored lokalnog zakonodavstva, poštujući principe i politiku Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) i Međunarodne finansijske korporacije (IFC).

2.1 Posebni uslovi dozvola koji se primjenjuju na projekat

Posebni uslovi iz projektnih dozvola (saglasnost za vodu, okolišna dozvola) koji će se primjenjivati na projekat su:

- Projektna dokumentacija treba definisati da se opasni materijali i otpad, kako tokom izvođenja radova, tako i tokom rada planiranog pogona za preradu rude, ne smiju privremeno odlagati na česticu "vodno dobro" (značenje vodnog dobra definirano je u Zakonu o vodama "Službene novine Federacije BiH", br. 70/06)
- Prilikom izvođenja radova koristiti opremu i mašine koji su dobro održavane i ispravno funkcionišu, bez curenja tečnih goriva, maziva, hidrauličnih ulja itd.
- Spremiti spremnike za gorivo u vodonepropusne posude istog ili većeg kapaciteta ili instalirati spremnike s dvostrukim stijenkama prema posebnim propisima
- U slučaju izlivanja motornog ulja ili hidraulične tekućine, na radnim mjestima moraju biti postavljena sredstva za sprečavanje izlivanja
- U slučaju opasnosti od zagađenja vode, poduzeti sve potrebne mjere kako bi se spriječile i ublažile posljedice incidenta
- Primjena svih mjera ublažavanja koje se odnose na zaštitu vode, zraka i tla, zaštitu na radu i zaštitu od požara, zdravstveno stanje lokalnog stanovništva identifikovano u procesu procjene utjecaja
- Goriva, ulja i maziva i druge hemikalije trebaju se skladištiti u zatvorenom prostoru i u skladištu koje nije dostupno trećim stranama
- Prije početka radova izvođač radova je dužan pripremiti proceduru u slučaju curenja goriva i maziva, koju treba integritati u Plan organizacije radilišta
- Pravilno upravljati svim opasnim materijama na radilištu kako bi se spriječila slučajna kontaminacija tla, vegetacije, površinskih i podzemnih voda
- Prikupiti i privremeno zbrinuti zagađivače uzrokovane izlivanjem opasnih materija u spremnike/kontejnere namijenjene za tu namjenu prije konačnog odlaganja koristeći ovlaštenog izvođača
- Sprječavanje svakog curenja ili nekontroliranog izlivanja goriva, ulja i maziva iz građevinskih i transportnih uređaja redovnim održavanjem i nadzorom
- Skladištiti opasne materije na zapečaćenim površinama u pakovanjima gdje je to primjenjivo
- U slučaju izlivanja opasnih materija, podlogu treba temeljito očistiti, a nastali otpad zbrinuti na propisan način
- Označavati i posebno rukovati prema propisanim uputama o opasnim i zapaljivim materijalima.

2.2 Zakonska regulativa

- Zakon o zaštiti okoliša ("Službene novine Federacije BiH", br. 15/21)
- Zakon o vodama ("Službene novine Federacije BiH", br. 70/06)
- Zakon o upravljanju otpadom (" Službene novine FBiH ", broj: 33/03, 72/09 i 92/17)
- Zakon o prevozu opasnih materija ("Službeni list SFRJ", br. 27/90 i 45/90 ")
- Zakon o rudarstvu ("Službene novine Federacije BiH", br. 26/10)

2.3 Međunarodni zahtjevi

- Provedbeni zahtjev Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) (PR) 1
- Provedbeni zahtjev Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) (PR) 3
- Provedbeni zahtjev Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) (PR) 4
- IFC PS1: Procjena i upravljanje ekološkim i društvenim rizicima i utjecajima,
- IFC PS3: Efikasnost resursa i sprječavanje zagađenja,
- IFC PS4: Zdravlje zajednice, zaštita i sigurnost,
- Opće smjernice IFC -a za EHS: 1.5 Upravljanje opasnim materijalima, 30. aprila 2007.,
- Opće smjernice IFC -a za EHS: 1.6 Upravljanje otpadom iz okoliša, 30. aprila 2007.,
- Principi Ekvatora IV (juli 2020).

3.0 Uloge i odgovornosti

Glavne uloge i odgovornosti za provedbu ovog plana navedene su u nastavku.

Tabela 1. Uloge i odgovornosti

Uloge	Odgovornosti
Izvršni direktor	<ul style="list-style-type: none"> • Osigurati odgovarajuća sredstva za implementaciju ovog plana. • Osigurati da se Plan distribuiraju svim relevantnim izvođačima i podizvođačima radova.
Menadžer za okoliš	<ul style="list-style-type: none"> • Prema potrebi, pregledati i ažurirati Plan (u koordinaciji sa saradnikom za okoliš i društveno upravljanje). • Osigurati pružanje tehničke podrške izvođačima za provedbu Plana. • Osigurati da odgovarajuću obuku pružaju izvođači i kompanija, kroz pregled evidencija o obuci i srodnih dokumenata o obuci.
Saradnik za okoliš	<ul style="list-style-type: none"> • Razvoj i ažuriranje Plana upravljanja opasnim materijalima, definisanje mjera za poboljšanje prevencije opasnih materijala. • Implementacija Plana upravljanja opasnim materijalima
Svo osoblje	<ul style="list-style-type: none"> • Učestvovati na neophodnim obukama. • Osigurati samo-kompetentnost u smislu provedbe ovog plana.

4.0 Plan upravljanja opasnim materijalima

Opasni materijali će se koristiti u svim fazama Projekta Vareš. Većina materijala će se potrošiti na licu mjesta, ali neke materijale je potrebno odložiti nakon upotrebe (otpadna ulja, hidraulična tečnost, baterije). Ovaj plan upravljanja opasnim materijalima opisuje regulatorne aranžmane za transport ovih proizvoda do i sa lokacije projekta te njihovo pravilno i sigurno skladištenje, rukovanje i upotrebu.

Olovo, živa i talij su također prisutni u rudi i mogu se koncentrirati u VPP-u, stoga su posebni zahtjevi u vezi s izloženošću radnika tim materijalima detaljno navedeni u Planu upravljanja zaštitom zdravlja i zaštite okoliša koji će se razviti za operativnu fazu.

4.1 Opasne materije i opasni materijali

Studija izvodljivosti identificira sljedeće reagensne koji će se koristiti u tabeli metalurške obrade, pod pretpostavkom protoka od 800.000 tpa:

Reagensi	Potrošnja (g/t)	Potrošnja (t/g)
Kreč (živo vapno-kalcijum oksid)	605	484
Depresiv (SMBS)	1,350	1.080
Depresiv (cink sulfat)	675	540
Aktivator (bakar sulfat)	350	280
Sakupljač (Aerophine 3418A)	85	68
Pjena za pjenjenje (MIBC)	120	96
Sakupljač (SIPX)	175	140
Flokulant (koncentrat)	20	16
Flokulant (jalovina)	40	32

Oni će se na odgovarajući način skladištiti i rukovati u skladu s lokalnim zahtjevima za dozvole i međunarodnom dobrom praksom, uključujući upotrebu međunarodno priznatih simbola upozorenja. Planirano je da se pošiljke reagensa, potrošnog materijala, rezervnih dijelova i sl. isporučuju u kontejnerima do krajnje stanice za dalje kretanje do rudnika Rupice i pogona za preradu Vareš koristeći transportni put.

Transport

Ovi opasni materijali će se prevoziti na osnovu sljedećeg:

- Eastern Mining će nadgledati uslove skladištenja i pravilno rukovanje svim opasnim materijama i opasnim materijalima
- Nekompatibilni materijali transportovat će se u zasebnim pošiljkama
- Aparati za gašenje požara i materijali za zaštitu od požara bit će odgovarajući za materijal koji se transportuje
- Kontejneri će biti odgovarajući za materijale koji se prevoze
- Svi kontejneri će se redovno provjeravati radi provjere oštećenja ili curenja
- Kontejneri za transport opasnih materija bit će zatvoreni

- Svi spremnici za opasne materijale imat će jasne informacije i opis za tu vrstu materijala u skladu s međunarodnim simbolima/kodovima. Ove naljepnice sadržavat će sve potrebne informacije za sigurno rukovanje i prijenos opasnih materijala, rizike koje predstavljaju, SDS i informacije o hitnim slučajevima
- Vozači će biti obučeni i opremljeni za upravljanje u slučaju izlivanja, prvim odgovorom i odgovarajućom komunikacijom

Radnje koje treba izbjegavati, kontrolisati i ublažavati

Popis opasnih materijala ključni je element ovog plana. Inventar će popisati sve materijale na radilištu i njihove lokacije i uključivat će sve informacije o proizvodima kako bi se osiguralo da svi zaposlenici na Projektu imaju sve potrebne podatke za njihov siguran transport, skladištenje, rukovanje, upotrebu i odlaganje, uključujući izložene rizike i zahtjeve za ličnu zaštitnu opremu.

Tabela 2. Tipične opasne materije i opasni materijali na radilištu prema fazama Projekta

Proizvod	Faza			
	Izgradnja	Operacije	Zatvaranje	Post-zatvaranje
Dizelsko gorivo	Koristi se svuda; skladišti se na lokaciji rudnika u buradima do 200 L, rezervoarima sa dvostrukim stijenkama ili mjehurićima od tkanine sa sekundarnom zaštitom	Koristi se svuda; uskladišteno u glavnom skladištu goriva na lokaciji rudnika	Koristi se u sve manjim količinama dok se komponente istroše; uskladišteno u glavnom skladištu goriva na lokaciji rudnika	Upotreba u malim količinama u vozilima povezanim s nadzorom, bez skladištenja na licu mjesta
Ulje za podmazivanje	Koristi se svuda; skladištene na lokaciji rudnika	Koristi se svuda; skladišti se u radionicama za održavanje u rezervoarima za rasuti otpad sa sekundarnim zatvaračem	Koristi se u sve manjim količinama dok se komponente istroše; skladišti se u radionicama za održavanje u rezervoarima za rasuti otpad sa sekundarnim zatvaračem	Upotreba u malim količinama u vozilima povezanim s nadzorom, bez skladištenja na licu mjesta
Maziva, masti	Koristi se svuda; skladištene na lokaciji rudnika	Koristi se svuda; skladišti se u radionicama za održavanje u rezervoarima za rasuti otpad sa sekundarnim zatvaračem	Koristi se u sve manjim količinama dok se komponente istroše; skladišti se u radionicama za održavanje u rezervoarima za rasuti otpad sa sekundarnim zatvaračem	Upotreba u malim količinama u vozilima povezanim s nadzorom, bez skladištenja na licu mjesta
Baterije	Koristi se svuda; uskladišteno na rudniku i u radionicama za održavanje na paletama sa sekundarnim zatvaranjem	Koristi se svuda; uskladišteno na rudniku i u radionicama za održavanje na paletama sa sekundarnim zatvaranjem	Koristi se u sve manjim količinama dok se komponente istroše; uskladišteno u radionicama za održavanje paleta sa sekundarnim zatvaranjem	Koristi se svuda; uskladišteno na rudniku i u radionicama za održavanje na paletama sa sekundarnim zatvaranjem

Proizvod	Faza			
	Izgradnja	Operacije	Zatvaranje	Post-zatvaranje
Otapala	Koristi se i skladišti u servisima za održavanje; uskladišteno u buradima do 200 litara sa sekundarnim zatvaračem	Koristi se i skladišti u servisima za održavanje; uskladišteno u buradima do 200 litara sa sekundarnim zatvaračem	Koristi se u sve manjim količinama dok se komponente istroše; uskladišteno u buradima do 200 litara sa sekundarnim rezervarom	Nije potrebno

Tabela 3. Tipične opasne materije i opasni materijali na radilištu prema fazama projekta (završeno)

Proizvod	Faza			
	Izgradnja	Operacije	Zatvaranje	Post-zatvaranje
Kreč	Koristi se u privremenom i stalnom pogonu za prečišćavanje vode (WTP); skladišti se u velikim vrećama za rasuti otpad u svakom pogonu, a na veliko u rasutom stanju	Koristi se na WTP; skladišti se u velikim vrećama za rasuti otpad u svakom pogonu, a na veliko u rasutom stanju	Koristi se u sve manjim količinama kao i WTP	Nije potrebno isključeno; skladišti se u velikom broju
Flokulant/bistrilo	Koristi se na privremenom i stalnom WTP -u; skladišti se u vrećama od 25 kg u svakom pogonu, a inače u rinfuzi	Koristi se u postrojenjima za prečišćavanje otpadnih voda i procesnim postrojenjima; uskladišteno na veliko	Koristi se u sve manjim količinama kao i WTP	Nije potrebno isključeno; uskladišteno na veliko
Surfaktant/Tenzid	Nije potrebno	Koristi se u procesnom pogonu; uskladišteno na veliko	Nije potrebno	Nije potrebno
Domaći proizvodi za čišćenje	Čuvaju se i koriste prvenstveno u kampovima i kuhinjama za čišćenje	Koristi se prvenstveno u kampovima i kuhinjama za čišćenje	Koristi se prvenstveno u kampovima i kuhinjama za ne obavezno čišćenje	Čuvaju se i koriste prvenstveno u kampovima i kuhinjama za čišćenje
Laboratorijske hemikalije	Konzervansi za uzorke okoliša; čuvaju se u posudama od 1 do 5 l	Konzervansi za uzorke okoliša, reagensi za laboratorijske analize; čuvaju se u posudama od 1 do 5 l	Konzervansi za uzorke okoliša; Koristi se kao konzervans	Konzervansi za uzorke okoliša; čuvaju se u posudama od 1 do 5 l
Procesni reagensi	Nije potrebno	Suhi reagensi će se skladištiti u vrećama za rasuti teret do 1 tone, a tečnosti u rezervoarima	Nije potrebno	Nije potrebno

4.2 Implementacija

Minimiziranje utjecaja na okoliš, radnike i zajednice uključivat će sljedeće:

- Popis svih materijala na radnom mjestu uključuje sve informacije o proizvodima kako bi se osiguralo da svi zaposlenici na projektu imaju sve potrebne podatke za njihov siguran transport, skladištenje, rukovanje, upotrebu i odlaganje
- Imenovanje odgovornih osoba za upravljanje opasnim materijalima
- Razumijevanje svih opasnih materijala i utjecaja na okoliš povezanih s njihovim transportom, skladištenjem, rukovanjem, upotrebom i odlaganjem
- Smanjivanje upotrebe ili stvaranja opasnih materijala kad god je to moguće
- Skladištenje opasnih materijala bit će u skladu s međunarodnim standardima i međunarodnom praksom
- Skladištenje opasnih materijala bit će projektirano kao nepropusno, sigurno i odgovarajuće
- Planovi za hitne slučajeve bit će uspostavljeni u slučaju nekontroliranog izlivanja, radi zaštite od potencijalnih utjecaja na okoliš
- Praćenje svih ispuštanja i prijavljivanje neplaniranih ispuštanja u slučaju njihovog pojavljivanja
- Prijavljivanje nesreća timovima za hitne slučajeve ili hitne slučajeve sa svim relevantnim informacijama
- Obuka timova za izlivanje/reagovanje u hitnim slučajevima, kao i svo relevantno osoblje za svrhu prevencije izlivanja

Skladištenje opasnih materijala bit će projektovano kao sigurno i primjereno unutar odgovarajuće zatvorenih područja. Svi reagensi će biti uskladišteni i pripremljeni u skladištu u zatvorenom prostoru. Rezervoari za skladištenje reagensa će imati indikatore i instrumente koji će spriječiti nastanak izlivanja tokom rada. Bit će osigurana ventilacija i zaštita od požara i sigurnosti. Sljedeće mjere za adekvatno rukovanje opasnim materijama i opasnim materijalima bit će provedene:

- Proizvođači će osigurati sigurno pakovanje i označavanje materijala kao dio kupoprodajnih ugovora
- Skladište opasnih materijala bit će provjetreno i suho
- Kontejneri za skladištenje opasnih materijala će biti zatvoreni sve dok to bude potrebno kako bi se spriječilo slučajno curenje i/ili izlivanje
- Nekompatibilne hemikalije skladištiti će se zasebno kako bi se spriječile hemijske reakcije
- Skladišta hemikalija bit će označena kao nepušačka i skladištena dalje od hrane; implementirati će se zabrana jela i pića u skladištu i njegovoj blizini
- Zaposleni koji rukuju opasnim materijalima bit će obučeni i opremljeni odgovarajućom ličnom zaštitnom opremom.

Radnje koje treba izbjegavati, kontrolisati i ublažavati tokom operacija

Plan upravljanja opasnim materijalima će se stalno ažurirati u skladu sa popisom svih opasnih materija i opasnih materijala na lokaciji Projekta, zajedno sa svim potrebnim informacijama. Čuvat će se na vidljivoj i lako dostupnoj lokaciji na svakom mjestu gdje se skladište relevantne opasne materije i opasni materijali. Novi zaposlenici koji rukuju opasnim materijalima bit će obučeni i opremljeni odgovarajućom zaštitnom opremom, a postojeći će proći ponovnu obuku.

Radnje koje treba izbjegavati, kontrolisati i ublažavati tokom zatvaranja

Tokom faze zatvaranja svi rizici će se smanjiti osim za odlaganje viška materijala. Višak materijala bit će adekvatno prikupljen, označen i odložen na predviđenim lokacijama za odlaganje otpada.

Radnje koje treba izbjegavati, kontrolisati ili ublažavati tokom zatvaranja

Potrebe za materijalom će se smanjiti tokom faze nakon zatvaranja. Gorivo koje vozila koriste za nadzor će se i dalje koristiti. Postupci će biti izmijenjeni za upravljanje proizvodima za niži nivo aktivnosti tokom zatvaranja. Monitoring i inspekcija će se nastaviti redovno.

5.0 Monitoring i izvještavanje

Skladište opasnih materijala redovno će se provjeravati kako bi se provjerilo stanje nepropusnosti, sigurnog i odgovarajućeg i neoštećenog skladišta. Inspekcije će uključivati rezervoare, cjevovode, priključke, ventile, mjerače i brojila, jame i separatore te evidenciju inventara. Vežano za upravljanje eksplozivima, izvođač radova će pregledati manifeste za isporučene komponente i proizvode eksploziva kako bi se osiguralo da se svi eksplozivi i srodni materijali evidentiraju. Rutinsko snimanje prema rasporedu nadzornih inspekcija provodit će se na strukturiran način tako da se skladištenje i upotreba opasnih materijala mogu precizno pratiti. Inspekcije će pokriti objekte na licu mjesta, kao što su rezervoari, cjevovodi, priključci, ventili, mjerači i brojila, korita i separatori, kao i srodnu dokumentaciju, poput inventara, manifesta i dnevnika. Dnevne inspekcije u vezi sa upravljanjem opasnim materijalima na licu mjesta provodit će se u fazi izgradnje i u operativnoj fazi.

Uzorak kontrolne liste za subjekte koji će biti obuhvaćeni tokom inspekcija prikazan je u Dodatku A. Osim ovih inspekcija, interne revizije će se provoditi kvartalno tokom faze izgradnje i godišnje tokom operativne faze. Rezultati inspekcija i praćenja bit će dostavljeni višem rukovodstvu. Na osnovu rezultata praćenja i revizije, korektivne i / ili poboljšane radnje će se osmisliti i implementirati. Rezultati ovih akcija će se takođe pratiti i izvještavati.

6.0 Obuka

Potreban broj programa obuke bit će osiguran za sve zaposlenike Eastern Mining-a, kao i za tim za zaštitu okoliša, te relevantne izvođače i podizvođače radova. O alatima za upravljanje opasnim materijalima će se redovno raspravljati sa zaposlenima, izvođačima i podizvođačima radova. Materijal za obuku kreirat će i ažurirati tim za okoliš i društveno upravljanje.

Redovno će se vršiti unutrašnje inspekcije kako bi se osiguralo da se mjere ublažavanja navedene u ovom Planu primjenjuju i budu efikasne tokom projekta.

7.0 Pregled i ažuriranje

Rezultati monitoringa bit će prijavljeni odgovornim stranama kako bi se osiguralo da su projektne aktivnosti u skladu s zakonskom regulativom BiH i međunarodnim standardima.

U zavisnosti od rezultata praćenja, Plan upravljanja opasnim materijalima će se revidirati i ažurirati po potrebi.

Prilog 1. Obrazac kontrolne liste, Dodatak A, Kontrolna lista inspekcije upravljanja opasnim materijalima

Datum pregleda:

Lokacija inspekcije:

Kontrolna mjera	Usklađenost (Da/Ne)	Komentar
Da li se svi opasni materijali pravilno skladište?		
Rade li ispravno rezervoari, cjevovodi, priključci, ventili, brojila i brojači, korita i separatori?		
Da li se opasni materijali skladište na zasebnom mjestu?		
Jesu li smjernice za skladištenje opasnih materijala vidljive svim radnicima?		
Jesu li evidencije popisa pravilno sastavljene?		

Prilog 2. Odluka o imenovanju odgovornog lica za upravljanje hemikalijama